

CYFARFOD	CYNGOR
DYDDIAD	12 Gorffennaf 2018
TEITL	Cynllun Twf Gogledd Cymru - Trefniadau Llywodraethu
AELOD CABINET	Cynghorydd Dyfrig Siencyn – Arweinydd y Cyngor
PWRPAS	I dderbyn cadarnhad y Cyngor ar gyfer y trefniadau Craffu ar gyfer Cyd-bwyllgor y Cynllun Twf
ARGYMHELLIAD	Bod y Cyngor yn cymeradwyo'r trefniadau Craffu ar gyfer gweithgaredd y Cyd-bwyllgor Prosiect Twf (“Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru”) i’w ymgorffori yn y Cytundeb Llywodraethu cam cyntaf.
AWDUR	Iwan Trefor Jones , Cyfarwyddwr Corfforaethol Iwan Evans, Swyddog Monitro

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno cytundeb llywodraethu sydd ei angen yn ei le er mwyn ffurfioli'r trefniadau cyfansoddiadol ar gyfer Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, ynghyd â rhoi'r hawl i'r Bwrdd wneud penderfyniadau, a hynny gyda chyfyngiadau penodol.
- 1.2. Y Bwrdd Uchelgais sy'n cyd-gordio cais “Cynllun Twf” ar gyfer Gogledd Cymru, sy'n ymwneud â thargedu adnoddau sylweddol a phwerau newydd i'r rhanbarth, yn bennaf er mwyn cryfhau'r economi a chreu swyddi.
- 1.3. Ar y 3ydd o Orffennaf cyflwynwyd adroddiad i'r Cabinet yn gofyn am gymeradwyaeth y Cabinet i'r Cytundeb Llywodraethu (can cyntaf) yn ddarostyngedig i gadarnhad y Cyngor Llawn o'r trefniadau craffu.

Penderfynwyd:

- a. Nodi a chrosawu cynnydd datblygiad cais y Cynllun Twf ar gyfer y rhanbarth.
- b. Bod y Cytundeb Llywodraethu, cam cyntaf a sefydlu Cyd-bwyllgor ar gyfer y Cynllun Twf **yn derbyn cymeradwyaeth yn ddarostyngedig i gadarnhad y Cyngor Llawn (yn ei gyfarfod ar 12 Gorffennaf, 2018) o'r trefniadau ar gyfer Craffu.**
- c. Bod drafft terfynol o Gais y Cynllun Twf yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ym mis Hydref 2018 i'w gymeradwyo cyn bod Penawdau'r Telerau yn cael eu cytuno gyda Llywodraeth Prydain a Llywodraeth Cymru.
- ch. Bod hawl yn cael ei ddirprwyo i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd i wneud man newidiadau i'r Cytundeb Llywodraethu cam cyntaf drafft yn ôl yr angen er cwblhau'r cytundeb.

2. CEFNDIR

- 2.1. Ym mis Medi 2016, mabwysiadodd y Cabinet y “Weledigaeth ar gyfer Twf yr Economi yng Ngogledd Cymru” sy’n gosod uchelgais strategol ar gyfer y rhanbarth, ac i ddatblygu trafndiaeth ac isadeiledd, sgiliau a swyddi, hybu arloesedd a thwf busnes. Fe wnaeth y Cabinet a phum Cyngor arall sy’n bartneriaid yn y rhanbarth fabwysiadau’r strategaeth hefyd.
- 2.2. Cyflwynwyd ail adroddiad ym mis Mawrth 2017 i’r Cabinet yn nodi bod Gogledd Cymru wedi derbyn gwahoddiad i ddatblygu’r strategaeth yn Gais Cynllun Twf ar gyfer buddsoddiad cenedlaethol gan Lywodraeth Prydain a Llywodraeth Cymru. Ar y pryd, mabwysiadwyd model Cyd-bwyllgor statudol fel yr un mwyaf addas ar gyfer llywodraethu.
- 2.3. Ym mis Medi 2017, cadarnhaodd y Cabinet ei gefnogaeth i’r model Cyd-bwyllgor ac awdurdodwyd yr Arweinydd i fod yn gynrychiolydd y Cyngor ar y “Cyd-bwyllgor Cysgodol” yn y cyfnod interim.
- 2.4. Bellach mae angen symud o drefn “Cyd-bwyllgor Cysgodol” i Gyd-bwyllgor gyda hawliau gweithredol. Enw’r Cyd-bwyllgor fydd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cabinet y 6 Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn ystyried cynnwys yr adroddiad templed, sydd ynghlwm i’r adroddiad hwn fel **Atodiad 1**.
- 2.5. Mae’r Cytundeb Llywodraethu (cam cyntaf) drafft (**Atodiad 2**) yn delio â threfniadau gweithredol ac anweithredol. Mae penderfyniadau sydd yn cael eu dirprwyo i’r Cyd-bwyllgor yn faterion Cabinet. Mae’n bwysig nodi hefyd fod y prif benderfyniadau ar gyfeiriad strategol, ymrwymo adnoddau a ffurf y bartneriaeth yn cael eu cadw yn ôl ar gyfer cymeradwyaeth y Partneriaid unigol.
- 2.6. Fodd bynnag mae’r gyfundrefn Craffu ar gyfer y Cyd-bwyllgor yn fater na all y Cabinet ei cymeradwyo a gofynnir i’r Cyngor roi sêl bendith ar gyfer y rhain. Pwysleisir mai’r trefniadau ar gyfer y cytundeb cychwynnol sydd yma a bydd angen rhoi sylw manwl i’r trefniadau craffu addas ar gyfer y cytundeb nesaf fydd ynglŷn â gweithredu a gweinyddu’r Cynllun Twf wedi iddo gael ei gymeradwyo.

“Craffu

Bydd penderfyniadau’r Cyd-bwyllgor yn amodol ar graffu a galw i mewn gan unrhyw un o’r cynghorau.

O bryd i’w gilydd, gall y cynghorau alw grŵp (“y grŵp cydlynu craffu”) sy’n cynnwys cadeiryddion y pwyllgorau trosolwg a chraffu perthnasol sydd â chyfrifoldeb dros y cynllun twf er mwyn:

- **Cydlynu unrhyw waith craffu sydd wedi’i gynllunio o’r gwaith sydd wedi’i wneud neu sydd i’w wneud gan y Cyd-bwyllgor, a/neu unrhyw benderfyniadau sydd wedi’u gwneud neu i’w gwneud gan y cydbwyllgor**
- **Cydlynu unrhyw drefniadau i alw penderfyniad a wnaed gan y Cyd-bwyllgor i mewn**

Cytuno ar drefniadau i wahodd cynghorau o unrhyw rai o’r cynghorau neu’r cyfan i fynychu cyfarfod o bwyllgor trosolwg a chraffu’r cyngor er mwyn craffu gwaith a phenderfyniadau’r Cyd-bwyllgor”

- 2.7. Mae'n bwysig bod hygrededd yn perthyn i'r trefniadau llywodraethu, a'u bod yn glir a chadarn ac yn cael eu cydnabod gan y ddwy lywodraeth. Mae hynny, yn amlwg, yn allweddol os ydym am ddenu adnoddau i'r rhanbarth, a derbyn grymoedd ychwanegol. Mae'r Cytundeb Llywodraethu (cam cyntaf) yn cyflawni hynny, ac o dderbyn cefnogaeth yr Awdurdodau Lleol, bydd y Cyd-bwyllgor yn symud o fod yn un "cysgodol" i fod yn un "real".
- 2.8. Mae cam cyntaf y Cytundeb Llywodraethu yn cyfeirio at gyfnod cynllunio a datblygu (hyd Ebrill 2019). Bydd angen Cytundeb Llywodraethu newydd – a llawer mwy manwl – ar gyfer yr ail gam, fydd yn delio â'r cyfnod gweithredu ac o Ebrill 2019 ymlaen.
- 2.9 Y prif faterion sydd wedi'u cynnwys yn y Cytundeb Llywodraethu (cam un) yw:-
- cylch gorchwyl a'r aelodaeth
 - trefniadau pleidleisio a gwneud penderfyniadau
 - rhannu risgiau
 - materion i'w cadw'n ôl
 - trefniadau craffu

Cyflwynir y "Map Llywodraethu" sydd yn dangos y cysylltiadau rhwng yr Is Baneli Fforymau yn **Atodiad 3**

- 2.10 Nid yw'r adroddiad hwn yn ceisio cyflwyno cynnwys y Cynllun Twf arfaethedig mewn manylder, gan mai ei brif bwrpas yw cyflwyno trefniadau llywodraethu i'w mabwysiadu.
- 2.11. Bydd drafft o gais llawn y Bwrdd Uchelgais am Adnoddau a phwerau o Lywodraeth Prydain a Llywodraeth Cymru drwy'r Cynllun Twf yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ym mis Hydref 2018, cyn y broses lle cyrhaeddir Penawdau'r Telerau (gyda'r ddwy lywodraeth).
- 2.12 . Adroddwyd ar y trefniadau llywodraethu arfaethedig i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 21 Mehefin 2018. Dyma'r prif negeseuon gan aelodau'r Pwyllgor:

Roedd aelodau'r Pwyllgor yn ddiolchgar o dderbyn diweddariad gan yr Arweinydd i'r trefniadau TwF Economaidd Gogledd Cymru. Mae aelodau'r pwyllgor wedi dangos cefnogaeth i gyfeiriad y cynllun o'r dechrau, ac yn parhau i fod yn gefnogol. Mae'r prif negeseuon heddiw fod bynnag, yn canolbwyntio fwy ar y risgiau sydd angen eu hystyried wrth i'r cynllun ddatblygu.

RISGIAU ARIANNOL

Yn sgil yr adroddiad a'r trafodaethau heddiw, bu i'r aelodau adnabod fod potensial o risgiau a goblygiadau ariannol i'r Cyngor yn sgil y cynllun. Mae angen sicrwydd:

- *fod y buddion o'r cynllun yn gorbwyso y risgiau ariannol*
- *fod holl aelodau Gwynedd yn fodlon fod pob cam posib yn cael ei gymeryd i leihau'r risgiau ariannol*
- *fod y cynllun busnes a'r cynlluniau prosiect yn wydn, ac yn cael eu rheoli yn gadarn – hynny er mwyn lleihau'r risgiau fod partneriaid yn tynnu allan o brosiectau a'r risg ariannol wedyn yn disgyn i'r awdurdod*
- *fod angen i'r aelodau fod yn gallu craffu y cynlluniau yn aml i sicrhau fod risgiau busnes (ariannol a chyflawni) yn cael eu rheoli*

RISGIAU LLYWODRAETHU

Eto, yn deillio o'r wybodaeth i law a'r trafodaethau heddiw, nodwyd y negeseuon a'r risgiau isod ynghylch y trefniadau llywodraethu arfaethedig:

- *mae cefnogaeth i graffu y cynllun TwF fesul awdurdod*
- *nodwyd pryder am ddirprwyo hawliau i'r Arweinydd, gan dderbyn ar yr un pryd ei fod yn angenrheidiol. Fodd bynnag, rhaid sicrhau fod yr Arweinydd yn bwydo*

gwybodaeth yn gyson i Aelodau Gwynedd ac yn atebol i'r aelodau am gyfeiriad y cynllun, cynnydd ar brosiectau ac am risgiau'n cael eu rheoli.

RISGIAU ERAILL

Nodwyd hefyd rhai risgiau eraill y dylid eu hystyried

- *risgiau gwleidyddol, megis newid cyfeiriad o du Llywodraeth Cymru, a'i bod yn hanfodol bod yn effro i hyn*
- *parhau i nodi'r risg gwleidyddol o gydweithio ar draws awdurdodau Gogledd Cymru*

Fodd bynnag, yn allweddol, nodwyd mai un o'r prif risgiau fyddai peidio gweithio'n Rhanbarthol. Trwy gydweithio'n Rhanbarthol gall Cyngor Gwynedd sicrhau llais cryf i fynnu fod materion a datblygiadau yn dod yn sgil y cynllun i Wynedd gyfan. Nodwyd hefyd gais i roi sylw i ystyried y buddion a'r goblygiadau o Wynedd yn awdurdod lletyol ar gyfer y Cynllun.

Argymhelliad

Fod y Cyngor yn cymeradwyo y trefniadau craffu ar gyfer gwaith "Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru" i'w hymgorffori yn y Cytundeb Llywodraethu cam cyntaf.

Atodiadau:

Atodiad 1	Adroddiad Templed
Atodiad 2	Cytundeb Llywodraethu Drafft
Atodiad 3	Map Llywodraethu

Dogfennau Cefndirol:

Dim.